

Ministerstvo financí navrhuje v novém zákonu o daních z příjmu zrušit nebo omezit ze 118 daňových výjimek 42, z toho u fyzických osob 31 a u právnických osob jedenáct. Úřad navrhuje například zrušit zvýhodnění stravenek nebo režijních jízdének a nahradit je částečně novinkou, zaměstnaneckým výdajovým paušálem. Vyplývá to z věcného záměru zákona o dani z příjmu, který má ČTK k dispozici. Zákon by měl začít platit od roku 2010, schválit jej ještě musí vláda a poslanci.

Zrušení daňového zvýhodnění stravenek může podle dřívějšího vyjádření odborářů ještě více zvýšit tlak na růst mezd a zaměstnavatelé se kvůli tomu mohou dostat do závažných problémů.

Se změnou u stravenek nesouhlasí ani Hospodářská komora. „Obáváme se, že ustanovení vytváří nerovné podmínky mezi velkými organizacemi, které mohou mít vlastní závodní stravování a malými organizacemi, které převážně řeší stravování zaměstnanců prostřednictvím jiných subjektů,“ uvedl prezident HK Petr Kužela.

Rušení výjimek je podle ministerstva financí ovlivněno nastavením priorit. Těmi jsou podpora bydlení, podpora rodin s dětmi, podpora zodpovědnosti na stáří, podpora veřejné prospěšnosti a podpora výzkumu, vývoje a vzdělávání. Zachována tak zůstane například daňová odečitatelnost úroků z hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření.

Zdaněny by měly být naopak nově třeba výsluhové renty vojáků a policistů, úroky z vkladů stavebního spoření nebo příjmy z prodeje cenných papírů. U těch bude stanoven roční limit, který se nebude danit.

„Jestli navrhovaná úprava povede ke snížení nebo zvýšení daňové zátěže výnosů z cenných papírů, je sporné, neboť dopadá rozdílně na investory s různými investičními horizonty,“ uvedl vedoucí klientské divize člena burzy Fio Marek Polka.

Zatímco dnes může podle něj střednědobý a dlouhodobý investor využít šestiměsíčního daňového testu, v navrhované úpravě by o něj přišel. Naopak investor orientující se na krátkodobé cenové pohyby by mohl na úpravě vydělat, dodal. V současnosti je majitel cenných papírů po půl roce jejich držení od daně z výnosu osvobozen.

Zaměstnanecký výdajový paušál umožní každému zaměstnanci, aby si snížil příjmy o určité procento a tak platil nižší daň. Přičemž paušál zaměstnanci využijí částečně jako náhradu místo příspěvků na jídlo, oblečení či dopravu do práce. „Toto opatření nemá za cíl snížit míru zdanění, ale nastavit věrohodnější (spravedlivější) pravidla pro stanovení základu daně u fyzických osob,“ uvádí návrh MF.

Zákon také počítá se zrušením daně darovacích, dědické a daně z převodu nemovitosti. Takovéto příjmy by měly být nově podléhat daní z příjmu fyzických osob. Zároveň ale zůstane zachováno osvobození od dědické a darovací daně u nejbližších příbuzných.

MF rovněž navrhuje, aby zdravotní a sociální pojištění platil pouze zaměstnanec. Hrubá mzda zaměstnance by tak stoupla o pojistné placené zaměstnavatelem. „To znamená, že toto povinné pojistné placené zaměstnavatelem pak bude fakticky součástí hrubé mzdy zaměstnance a nikoliv daňovou fikcí,“ uvádí MF.

Tento návrh může podle Hospodářské komory vyvolat problém kvůli nesouladu termínu hrubá mzda ve vztahu k pracovníkům, který jsou do ČR vysláni. HK se navíc obává ztráty konkurenceschopnosti ČR, protože navrhovaná konstrukce hrubé mzdy je ojedinělá. „Proto Hospodářská komora tuto část připomínkovala a žádala MF, aby konstrukci hrubé mzdy ve věcném záměru jasněji vysvětlilo,“ uvedla dnes komora.

Věcný záměr zákona se nezaobírá vůbec výší daňových sazeb. Podle dřívějších vyjádření MF je cílem normy úplně změnit a zjednodušit daňový systém. Samotné sazby mají pak být výsledkem politických jednání.

Vedle nového daňového zákona MF připravuje i nový daňový řád. Mezi nově navrhovaná opatření patří například sloučení daní a odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Nový řád by měl také o pár dnů zkrátit lhůtu pro bezhotovostní placení daní, zpřísnit pravidla pro doručování zásilek z finančního úřadu, tak aby nebylo možné se jim vyhýbat, nebo zruší možnost ministra financí prominout daň.

Přehled položek navržených ke zrušení (k omezení) u fyzických osob

Příjmy od daně osvobozené:

1. příjmy z prodeje nemovitostí
2. příjmy z prodeje movitých věcí – (omezit)
3. příjmy z energetických ekologických zařízení
4. odměny za odběr krve
5. plnění poskytovaná ozbrojenými silami vojákům a žákům vojenských škol
6. kázeňské odměny poskytované příslušníkům ozbrojených sil a bezpečnostních sborů
7. výsluhové náležitosti a přídavek na bydlení u příslušníků ozbrojených sborů
8. příjmy z převodu členských práv družstva (s výjimkou bytových družstev) a účasti na obchodních společnostech
9. úroky z vkladů ze stavebního spoření
10. příjmy z prodeje cenných papírů
11. příjmy nabyvatele nemovitosti při vzájemném vypořádání prostředků podle zákona č. 72/1994 Sb.
12. příjmy plynoucí ve formě povinného výtisku a autorské rozmnoženiny
13. kurzový zisk při směně peněz u účtu vedeného v cizí měně
14. příjmy plynoucí ve formě darů poskytnutých pro provoz zoologické zahrady
15. příjmy z doplatku na dorovnání při přeměně, výměně podílu, fúzi společností nebo rozdělení společnosti
16. příjmy bývalého prezidenta
17. hodnota stravování poskytovaného zaměstnavatelem zaměstnanci formou nepeněžního plnění na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů
18. hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnanci na pracovišti formou nepeněžního plnění ze sociálního fondu nebo ze zisku po zdanění a pod.
19. nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z FKSP nebo ze zisku po zdanění
20. bezplatné nebo zlevněné jízdenky poskytované zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům
21. peněžní plnění za výstrojní a proviantní náležitosti poskytované příslušníkům ozbrojených sborů
22. náhrady za ztrátu na služebním příjmu poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů
23. hodnota přechodného ubytování, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, poskytovaná jako nepeněžní plnění
24. mzdové vyrovnání vyplácené podle zvláštních předpisů ve výši rozdílu mezi dávkami nemocenského pojištění
25. náhrady za ztrátu na důchodu přiznané podle zákoníku práce před 1.1.1989
26. zvláštní příplatek poskytovaný v cizí měně příslušníkům ozbrojených sil a bezpečnostních sborů
27. odstupné podle vyhlášky č. 19/1991 Sb. vyplácené pracovníkům v hornictví
28. částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s výplatou mzdy a se srážkami mzdy, s placením příspěvku na pojistné ve prospěch zaměstnance
29. příjmy z příležitostných činností, příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby neprovozované podnikatelem a příjem z včel
30. výhry z loterií, sázek a podobných her

Nezdanitelná část základu daně:

31. členské příspěvky zaplacené odborové organizaci

Přehled položek navržených ke zrušení u právnických osob

Příjmy osvobozené od daně:

1. příjmy za smluvní církevní úkony (příjmy z kostelních sbírek budou osvobozeny jako dary a příspěvky členů budou osvobozeny v jiném ustanovení)
2. příjmy z cenově regulovaného nájemného v případě kalkulace zisku
3. příjmy z ekologických energetických zařízení (řešit jinými nástroji)
4. příjmy Fondu dětí a mládeže
5. příjmy z loterií a jiných podobných her
6. příjmy spořitelních a úvěrních družstev z úroků a jiných výnosů z vkladů u bank (pozn.: toto zrušení je již navrženo v současné novele zákona o dani z příjmu)
7. příjmy České konsolidační agentury
8. ocenění v oblasti kultury podle zvláštních právních předpisů
9. osvobození veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení

Sleva na dani:

1. sleva na dani pro zaměstnance se zdravotním postižením (řešit jinými nástroji)
2. investiční pobídky

Zdroj: Analýza MF, ČTK